

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v.
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

23 april 2021

Geachte _____,

Ik heb van u het concept wetsvoorstel Alcoholmeter ontvangen. Hierbij doe ik u namens de Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland, Reclassering Nederland en het Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering (hierna de 3RO), een reactie toekomen. Daarbij wordt ingegaan op een aantal hoofdpunten uit het concept wetsvoorstel .

Inleiding

De reclassering streeft ernaar te voorkomen dat reclassanten opnieuw delicten plegen door invloed uit te oefenen op criminele carrières en perspectief te bieden op een zinvol bestaan zonder criminaliteit. Reclasseringswerkers maken daarbij gebruik van hun kennis en vaardigheden op het gebied van risicobeheersing en gedragsbeïnvloeding. Veel geweldsdelicten worden onder invloed van drank gepleegd, zoals geweld bij het uitgaan, bij voetbalwedstrijden of in huiselijke sfeer. De rechter kan als bijzondere voorwaarde een alcoholverbod opleggen. Nu wordt de naleving hiervan gemiddeld twee keer per week door de reclassering gecontroleerd via gepland of onaangekondigd urineonderzoek. Het is daarmee een momentopname, waardoor het alcoholverbod tussentijds overtreden kan worden zonder dat dit wordt gedetecteerd.

Op initiatief van de Stichting Verslavingsreclassering GGZ, het Openbaar Ministerie en het ministerie van Justitie en Veiligheid is in 2017 en 2018 de werking van de Alcoholmeter getest in pilots bij de reclassering. De Alcoholmeter meet 24/7 of iemand alcohol heeft gedronken. Onderzoek heeft uitgewezen dat de Alcoholmeter een betrouwbaar controlemiddel is voor de naleving van het alcoholverbod. De Alcoholmeter in combinatie met reclasseringstoezicht is daarmee een effectieve manier om tot gedragsverandering te komen en draagt bij aan een veiligere samenleving. De pilots hebben laten zien dat dragers van een Alcoholmeter significant minder delicten plegen dan een vergelijkbare groep cliënten die urinecontroles onderging. De Alcoholmeter wordt al succesvol ingezet in het buitenland en nu ook in Nederland.

Technisch hulpmiddel

In het wetsvoorstel wordt gekozen voor de toevoeging van ‘technisch hulpmiddel’ aan de bestaande controlemiddelen voor handhaving van het alcoholverbod. De reclassering onderschrijft het idee om een formulering te kiezen die ruimte laat voor eventuele toekomstige (technische) doorontwikkeling van de Alcoholmeter of afgeleiden daarvan.

Wat de Alcoholmeter onderscheidt van de andere controlemiddelen is (1) de manier van meten, namelijk transdermaal (via de huid), en (2) de continuïteit van de metingen, namelijk 24/7. De reclassering geeft ter overweging mee één of beide specifieke kenmerken van de Alcoholmeter in de formulering van de wet mee te nemen.

Reactiesnelheid overtredingen

De informatie over het drankgebruik wordt via een basisstation twee keer per dag verzameld en één keer per dag doorgegeven aan de reclassering. Hierdoor kan, vergeleken met urinecontroles, sneller worden gereageerd op een overtreding van het alcoholverbod. Hoe snel de reactie plaatsvindt en welke interventie wordt ingezet is ter professionele beoordeling van de reclassering, al dan niet in overleg met de opdrachtgever.

Minder arbeidsintensief

In de memorie van toelichting staat dat de controle van het alcoholverbod door middel van een Alcoholmeter voor medewerkers van de reclassering minder arbeidsintensief is. Dit is echter (nog) niet het geval, aangezien de reclassering ook verantwoordelijk is voor apparatuur en logistiek. Dit betreft onder andere de aan- en afsluitingen, het verwisselen van de batterij, schoonmaak van de apparatuur, inventaris bijhouden etc. De reclassering is met DV&O in gesprek om te kijken of er samengewerkt kan worden op het gebied van de Alcoholmeter, zoals dat ook met de reguliere enkelbanden (elektronische monitoring) gebeurt. De vorm en mate van samenwerking met DV&O zal uiteindelijk bepalend zijn voor de mate waarin de Alcoholmeter voor de reclassering meer of minder arbeidsintensief is dan andere controlemiddelen.

Advies reclassering

Bij hoofdstuk 4 'Alcoholmeter bij toezicht op alcoholverbod' staat beschreven dat welk controlemiddel in een bepaald geval wordt ingezet, afhankelijk zal zijn van de omstandigheden van de casus. De reclassering zou hieraan willen toevoegen dat deze afweging onderdeel uitmaakt van het reclasseringsadvies, net als de inschatting of een alcoholverbod een passende en haalbare bijzondere voorwaarde is. Het is aan de rechter om een afweging te maken of een alcoholverbod in het concrete geval een proportionele sanctie is. Naast de Alcoholmeter, blijven ook de andere controlemiddelen, zoals urinecontroles bestaan voor controle op het alcoholverbod.

Tot slot

Nadat de meerwaarde van de Alcoholmeter in de praktijk is gebleken, is de reclassering verheugd dat het gebruik van de Alcoholmeter een wettelijke basis krijgt. Ten slotte wil de reclassering benadrukken dat de Alcoholmeter een middel is om binnen het strafrecht te werken aan een duurzame gedragsverandering op het gebied van alcoholgebruik. De Alcoholmeter wordt gedragen in combinatie met reclasseringstoezicht en begeleiding, waardoor sancties effectiever en meer betekenisvol zijn en mensen met een alcoholproblematiek op maat begeleid kunnen worden.

Wij hopen met deze reactie een positieve bijdrage te hebben geleverd aan de verbetering van het wetsvoorstel.

Met vriendelijke groet,

mede namens mijn collega's van Reclassering Nederland en van het
Leger des Heils, Jeugdbescherming en Reclassering,

Directeur Stichting Verslavingsreclassering GGZ